

Yerel Bağışçılık

Uygulama yerel varlıkları, kapasiteyi ve güven olgusunu nasıl inşa ediyor—ve bu neden önemli

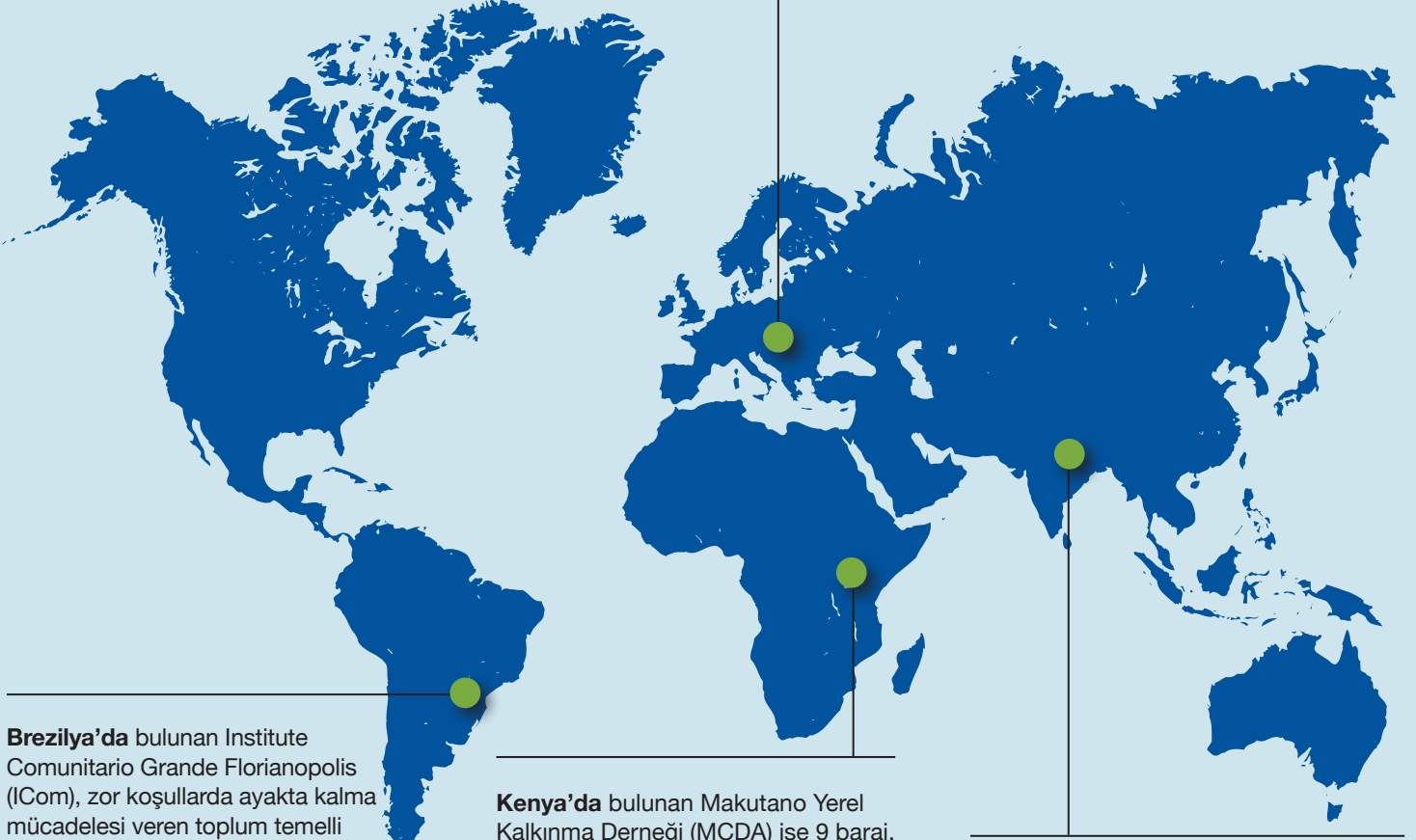
Kenya'dan Hindistan'a, Slovakya'dan Brezilya'ya, bölge sakinleri okulları iyileştirmiş, istihdam yaratmış, vatandaşları güçlendirmiş, kurumları yapılandırmış ve bağışçıları harekete geçirmiştir.

Peki bu toplumlar bunları nasıl başardı?

Yerel Bağışçılık sayesinde.

Dünya'ya Yayılan Yerel Bir Uygulama

Slovakya'da bulunan Banska Bystrica City Vakfı, Doğu Avrupa'da kurulan ilk bağışçılar vakfıdır. Dünya Sağlık Örgütü'nün desteğiyle yürüttüğü "Sağlıklı Şehirler" projesiyle başlamış olsa da vakıf şu anda yerel bağışçılardan oluşan bir havuza sahiptir. Vakfın stratejisi ise vatandaşların liderlik ettiği girişimlere odaklanmıştır. Şehirdeki sokak çocuklarına yardım eden grupları destekleyen vakıf, yerel Roma toplumuna katkı sağlayacak organizasyonların yaratılmasına destek oluyor, gençleri filantropi alanına dahil etmek amacıyla Genç Bank programını yürütüyor ve—vakfın yöneticisi Beata Hirt'ün kurumun en büyük başarısı olarak gösterdiği—"insanlara kendi problemlerini çözmeleri için yeterli enerjiye ve kapasiteye sahip olduklarını" gösteriyor.

Brezilya'da bulunan InSTITUTE Comunitario Grande Florianopolis (ICOM), zor koşullarda ayakta kalma mücadelesi veren toplum temelli kuruluşları güçlendirmek için yerel aktivistler tarafından kuruldu. ICOM'un çalışmaları birçok nedenden dolayı önem taşıyor. Yerel bağışçıları toplumsal kalkınma alanına yatırımda bulunmaları için harekete geçiriyorlar. Kaynakları haritalandırıp, yerel sorunları ortaya çıkarıyorlar. Sosyal fayda için yenilikçi yöntemlerle teknoloji kullanımını teşvik ediyorlar. Son olarak "bağışçılar vakfı" kavramının Brezilya'da başarıyla uygulanmasını sağlıyorlar. ICOM Yöneticisi Anderson Giovanni da Silva "Öncelikle sistematik şekilde bağış yapma kültürünü yaymamız gerektiğini öğrendik" diyor. "Daha sonra yerel kuruluşların, bireysel bağışçıların, şirketlerin ve kamunun beraber çalışabilmesi için gereken araçları temin etmemiz gerektiğini anladık."

Kenya'da bulunan Makutano Yerel Kalkınma Derneği (MCDA) ise 9 baraj, 17 kuyu inşası ve 10,000 akre verimli arazi geliştirme gibi uzun bir başarı listesine sahip. Çıktıların etkileyici olmasının yanı sıra bu hikayeyi çarpıcı kılan bir diğer nokta derneğin, kendi kalkınma sürecine hakim olabilmesi için halkın kapasitesini geliştirmesi. MCDA'nın kurulmasında önemli rol oynayan yerel liderlerden biri olan Raphael Masika, kuruluşun uzun vadeli toplumsal kapasite geliştirmeye yönelik taahhüdünü şu şekilde anlatıyor: "Kenya'da insanlar kaynakları olmadığı için değil, bu kaynakları nasıl kullanacaklarına dair bilgileri olmadığı için yoksullar."

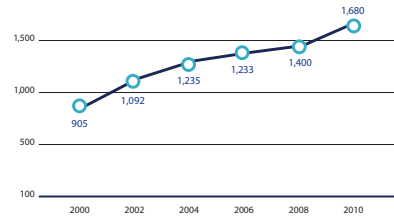
Hindistan'da 50 köyden 5000 insan biraraya gelerek Prayatna Vakfı'nı kurdu. "Yerel sorunların yerel düzeyde sahiplenilmesi" prensibiyle yola çıkan vakıf, çoğu Dalit ve Müslüman olan yerli halkı, insan hakları, istihdam, devletin hesap verebilirliği, sosyal adalet gibi konularda savunuculuk yapmak üzere zaman, yiyecek, para ve diğer kaynaklarını bağışlamaları için harekete geçirdi. Organizasyon, yerel liderlerin becerilerini geliştirmiş, Hindu ve Müslüman topluluklar arasında ilişkiler kurmuş ve kolektif eylemin gücünü teşvik etmiş. Bir üye, "Tek başımıza gittiğimizde bizi dinlemiyorlar," diyor ve devam ediyor "ama beraber olduğumuz zamanlarda hep dikkate alınıyoruz."

Yükselişe Geçen Bir Çözüm Önerisi

Dünyanın farklı yerlerinde insanlar, yerel bağışçılık¹ uygulamalarını gitgide gelişen farklı yöntemlerle hayata geçiriyorlar. Yerel mali kaynak ve diğer varlıkları harekete geçiren veya bağışlayan yeni kuruluşlar kurup, yönetiyorlar. Yaşadıkları toplumun ihtiyaçlarına uyacak ve yerel sorunlarla ilgili farkındalığı artıracak şekillerde programlarını uyarlıyorlar. Toplum liderlerini bir araya getiriyor, sivil toplumu güçlendiriyor ve uzun dönemli planlar yapıyorlar.

Yerel filantropi konusunda faaliyet gösteren kuruluşların sayısının hızla arttığı görülüyor. Yerel bağışçılık yapılarındandır biri olan bağışçılar vakıfları, 2000-2010 yılları arasında %86 oranında artmış ve her yıl ortalama 70 yeni vakıf kurulmuştur.² Bu büyümenin arkasında birçok neden bulunabilir: bunların arasında bu uygulamanın geliştirilmesini destekleyen kuruluşların varlığı, esnek bir kurumsal yapıya sahip olması, uzun dönem fonlanması ve sivil toplumun küresel anlamda gelişmesi için çalışmaların yaygınlaşması yer alıyor.

2000-2010 BAĞIŞÇILAR VAKFI SAYISI

Bağışçılar vakıfları, yerel bağışçılık modelleri arasında en popülerleri olsa da, yeni organizasyon yapıları bu uygulamanın sınırlarını zorluyor. Trust Africa'dan Halima Mahomed'e göre: "geçtiğimiz senelere baktığımızda yerel bağışçılık temelli yeni organizasyonların kurulduğunu görüyoruz. Bu kuruluşlar belli bir kavrama bağlı olmayan, köklerini bulunduğu ortamdan alan organik yapılar ve bir başka kuruluşun yerel bağışçılık anlayışıyla birebir örtüşmek durumunda kalmıyorlar."

Yerel bağışçılığın özünde, bölge sakinlerinin birbirlerine yardım etmesi gibi bütün toplum ve kültürlerde doğal olarak bulunan bir değer yatıyor. Bu nedenle birçok uzman yerel bağışçılık uygulamasını kurumsal bir yapıdan ziyade toplumsal bir itici kuvvete benzetmekte.

Yerel bağışçılığın, bu itici gücü kalıcı yerel kurumlara dönüştürme ve esnek yapısı sayesinde yerel durumlara ve bağışçılara göre uyarlamaya ilişkin eşsiz konumu göz önünde bulundurulursa toplumlar tarafından ilgi görmesi pek de şaşırtıcı değil.

"Gelişen ülkelerdeki yerel bağışçılığın nasıl uygulandığına dair bazı değişiklikler söz konusu. Yerel bağışçılık bir Kuzey Amerika saplantısı olan 'bağışçının ihtiyaçları'ndan uzaklaştı ve çok daha esnek hale geldi. Bu YENİLİKÇİLİK Afrika, Asya ve Latin Amerika'dan geliyor."

AVILA KILMURRAY, THE COMMUNITY FOUNDATION FOR NORTHERN IRELAND

¹ "Yerel Bağışçılığın Önemi" raporunda tanımlandığı gibi, 2010-2011 yılları arasında uzmanlar ve bağışçılar arasında yürütülen bir dizi görüşme sonucunda yerel bağışçılığın özellikleri üzerinden bir tanım geliştirilmiştir: bu özellikler şunları kapsamaktadır: organize ve yapılandırılmış, kendi kendini yöneten, açık mimari olarak işleyen, sivil toplumu geliştiren, yerel para ve varlıkları kullanan ve katılımcı ve eşit bir toplum isteyen. Aga Khan Vakfı ve C.S. Mott Vakfı tarafından desteklenen, Barry Knight tarafından yazılan, "Yerel Bağışçılığın Önemi" adlı raporun Türkçesi'ne <http://www.tusev.org.tr/userfiles/image/YerelBagisciliginOnemi.pdf> linkinden ulaşılabilir.

² Worldwide Initiatives for Grantmaker Support (WINGS) tarafından hazırlanan "2010 Bağışçılar Vakıflarının Küresel Durumu Raporuna" bakınız.

Yerel Bağışçılığın Mantığı

Toplumların yerel bağışçılığa yüzlerini dönmelerinin nedenlerinden biri bu uygulamanın faydalı kalkınma sonuçları doğurmasıdır. Global Fund for Community Foundations direktörü Jenny Hodgson'a göre yerel bağışçılığın arkasında, nasıl halk, donör ve pratisyenler için önemli sonuçlar doğurabileceği ile ilgili "eğer/o zaman hipotezleri"nin bulunduğu güçlü bir mantık düzeneği var:

- Eğer insanlar kendilerini kalkınmalarında ortak yatırımcı gibi hissedersen, o zaman sonuçlarla daha fazla ilgilenirler.
- Eğer bölge sakinleri kendi kaynaklarını masaya yatırırlarsa, o zaman aradaki güç dengesi daha eşit olur ve geleneksel bir donör-yararlanıcı ilişkisinden ziyade bir ortaklık ortaya çıkar.
- Eğer yerli halk, yerel bağışçılığı yönetir ve kaynak aktarırsa, o zaman yerel yararlanıcılar da sosyal sermayenin artması için hesap verebilir olmak zorundadır.
- Eğer yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar farklı kaynakların biriktiği bir havuz olarak faaliyet gösterebilirlerse, o zaman kalkınmayı etkili bir biçimde ilerletebilirler.

Yerel bağışçılık pratisyenleri ve destekleyicileri bu uygulamanın temelini oluşturan üç maddeyi şöyle tanımlıyor:

VARLIKLAR

Yerel bağışçılık, finansal olan veya olmayan yerel varlıkları geliştirir ve kullanır. İşte bu yüzden bireysel ve kurumsal donörler, yerel bağışçılığı sürdürülebilirliğe giden etkili bir yol ve toplumsal sorunların çözümü için büyüyen bir kaynak tabanı olarak görmektedir. Yerel varlıkların kullanımı, yerel donörlerin katılımı ve daimi anavarlık fonlarının sık sık kullanılması, hepsi biraraya geldiğinde yerel bağışçılığın uzun vadede sivil toplumu güçlendirmesini mümkün kılmaktadır.

KAPASİTE

Yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar ilişki kurma, bilgi üretme, altyapı oluşturma ve sivil toplum için vazgeçilmez olan liderler yetiştirme şeklinde uzun vadeli kapasite geliştirirler— halbuki kısa vadeli yöntemler bu kapasiteleri çoğaltamazlar. Yerel bağışçılık özellikle yurttaşların seslerini duyurmasında ve katılım sağlamasında etkili bir yoldur. Dahası kuruluşların değişen koşullara, yeni yerel önceliklere, değişen donör çıkarlarına ve liderlik fırsatlarına adapte olabilmelerine yardım etmek için sağlam konumdadır.

GÜVEN

Yerel yönetim ve şeffaf fonlama kararları sayesinde yerel bağışçılık, bölge sakinlerinin birbirine ve kurumlara duydukları güvenin güçlenmesini sağlıyor. Bu sosyal sermaye de sivil toplumu güçlendiriyor, katılımı artırıyor ve kalkınma sürecinin yerel bağlamda sahiplenilmesine yol açıyor. Bu sayede yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar, etkili bir biçimde bölge sakinlerini bir araya getirme, bilgilendirme ve harekete geçirme gibi noktalarda diğer kuruluşları geride bırakıyor.

İyi Sonuçlara Uzanan Yol

Eylem Çağrısı

Gittikçe artan sayıdaki bağışçı, profesyonel çalışan ve savunucu, kalkınma stratejisi, filantropi uygulaması ve toplumsal güç olarak gördükleri yerel bağışçılığı küresel anlamda güçlendirmek ve büyütme için yeni yöntemler keşfetmeye başladılar.

Yerel bağışçılığın, verimli bir kalkınma uygulaması olarak etkisini ve erişimini geliştirmek için desteğe ihtiyacı var. Bu destek, sahada ne olup bittiğini göz önüne alarak toplumların ihtiyaçlarına dayanmalı ve dışarıdan başka gündemleri olanlar tarafından yönlendirilmemelidir.

Destek çağrısı araştırmalar tarafından da desteklenmektedir. Örneğin WINGS tarafından yayınlanan *2010 Yerel Bağışçılığın Küresel Durumu Raporu*'na göre, 2008-2010 yılları arasında bağışçılar vakıflarının sayısında görülen artışın nedeni bu vakıfların kurulmasına geçtiğimiz yıllarda destek sağlayan ulusal ve bölgesel kuruluşların varlığıdır.

Ortaya çıkan fırsatlar da bu gelişmeleri desteklemektedir. Yerel bağışçılığın çeşitli coğrafi ve kültürel bağlamlarda etkili ve ilgi çekici olduğu kanıtlanmıştır. Şimdi bu modeli herkes tarafından bilinen bir anaakım kalkınma stratejisine döndürmenin tam zamanı. Teknoloji sayesinde donörlerin farklı uzaklıklardaki toplumlara bağış yapmasının kolaylaşması ile, bu yatırımlara şekil verecek ve daha fazla desteği çekmek için kaldıraç vazifesi görecektir yerel bağışçılık kuruluşlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

“Sivil toplum üzerine uzun zamandır çalışıyoruz. İnsanlar kendileri için birşeyler yaptıklarında, o program **SÜRDÜRÜLEBİLİR** olur. Liderlik, finansal kaynaklar ve gönüllü desteğin hepsi sürdürülebilir kılınır.”

MIRZA JAHANI, AGA KHAN FOUNDATION

“Bazı yerlerde etkili bir müdahale oluşturabilmek için tek yol insanların kendi kendilerine **BİR ARAYA** gelmesidir. Yerel halkları aktive edecek, harekete geçirecek ve bir araya getirecek bir yol bulmamız gerekir.”

TADE AKIN AINA, THE CARNEGIE CORPORATION

“Adım adım yerel halk üzerine **BİLGİ BİRİKİM** kaynağı haline geliyoruz.”

LÚCIA DELLAGNELO, INSTITUTO COMUNITÁRIO GRANDE FLORIANÓPOLIS

“**YEREL HALKIN** tanıdığı ve güvendiği bireylere dayanarak çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz.”

FELECIA JONES, BLACK BELT COMMUNITY FOUNDATION

“Toplumu içinden **DÖNÜŞTÜRMEK** istedik.”

MARWA EL DALY, WAQFEYAT AL MAADI COMMUNITY FOUNDATION

Uygulamanın Gelişmesine Nasıl Katkıda Bulunabiliriz?

Modelin savunucuları, alanın büyümesi için stratejiler geliştirirken aynı zamanda birçok soru da üretiyorlar:

- Yerel bağışçılık konusunda çalışan profesyonellerin arasında akran ağı kurmak ve bilgi paylaşımı sağlamak için daha fazla fırsat nasıl yaratabiliriz?
- Araştırma, değerlendirme ve iletişim yoluyla bu uygulamanın nasıl daha iyi anlaşılmasını sağlayabiliriz?
- Yerel bağışçılık konusunda çalışmaya yeni başlayan kuruluşların daha sağlam bir başlangıç yapabilmeleri için nasıl yardım edilebilir?
- Yerel toplumun dışındaki donörler, çabaları sekteye uğratabilecek “dışarıdan müdahale” hissi uyandırmadan yerel bağışçılığı nasıl destekleyebilirler?
- Farklı deneyimleri fonlama, araç geliştirme, kaynak geliştirme, varlıkları haritalandırma, liderleri bir araya getirme, ağ oluşturma ve uygulamaları güçlendirme gibi konular için nasıl bir uluslararası altyapı gereklidir?
- Yerel bağışçılık için nasıl bir küresel hareket ortaya çıkarabiliriz?

“Dışarıdan yüksek miktarda yatırım yapan donörler için programların sürdürülebilir olması önemli bir sorun. Deneyimlerimize baktığımızda görüyoruz ki, yerel bağışçılığı desteklediğinizde çalışmalar devam ediyor. Bu **ÇALIŞAN BİR YÖNTEM.**”

SHANNON LAWDER, C.S. MOTT FOUNDATION

“Yerel bağışçılık farklı deneyimlere yer açıyor. Kuruluşumuz küçük ama aynı zamanda **ESNEK**. Boşlukların olduğu noktalarda destek sağlayabiliriz. Bu, girişimci ve deneysel olmakla alakalı bir durum.”

JAN DESPIEGELAERE, COMMUNITY FOUNDATION WEST-FLANDERS

“Biz, sadece bir kuyu inşa etmenin yeterli olmadığını iddia ettik, çünkü kalkınma bu değildir. Biz esasında kuyunun arkasındaki hikâyenin **KALKINMA** olduğunu savunuyoruz. Yerel kapasiteleri geliştirdiniz mi? Yaklaşımları değiştirdiniz mi? Topluma farklı düşünmesi için yardım ettiniz mi?”

MONICA MUTUKU, FORMERLY OF THE KENYA COMMUNITY DEVELOPMENT FOUNDATION

“Yerel bağışçılık sayesinde **YEREL AKTÖRLER** kendi kalkınma süreçlerini sahiplenebilirler.”

MARYANNE YERKES, U.S. AGENCY FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT

Çalışmalarımıza Katılın

Birçok kuruluş ortaklık kurarak, bu soruları cevaplandırmak ve yerel bağışçılık alanını güçlendirmek için yerel bağışılığı destekleyen kuruluşlar birliği oluşturuyor ve onlara katılmanız için sizi de davet ediyorlar.

Bu birlik hakkında daha fazla bilgi almak istiyorsanız, lütfen aşağıdaki iletişim bilgisini kullanınız:

Jenny Hodgson
jenny@globalfundcf.org
www.globalfundcommunityfoundations.org

AGA KHAN FOUNDATION USA
1825 K Street NW, Suite 901
Washington, D.C. 20006
www.akdn.org
info.akfusa@akdn.org
+1.202.293.2537

CHARLES STEWART MOTT FOUNDATION
Mott Foundation Building
503 S. Saginaw Street, Suite 1200
Flint, MI 48502
www.mott.org info@mott.org
+1.810.238.5651

GLOBAL FUND FOR COMMUNITY FOUNDATIONS
Fourth Floor, 158 Jan Smuts Avenue Rosebank
Johannesburg 2196 South Africa
www.globalfundcommunityfoundations.org
info@globalfundcf.org
+27.11.447.4396

**Rockefeller
Brothers Fund**
Philanthropy for an Interdependent World

ROCKEFELLER BROTHERS FUND
475 Riverside Drive, Suite 900
New York, NY 10115
www.rbf.org
communications@rbf.org
+1.212.812.4200